

"Суперфузија" – то је назив нове књиге Зекерија Керобела, која описује како је "јединствени однос Кине и Сједињених Држава постао осовина светске економије".

То је упечатљиво срочен концепт у свету који се труди да пронађе термине како би успео да се снађе у економији која се непрестано мења. Скоро да је идентичан са једним другим неологизмом, који су пре пар година сковали историчари економије Најел Фергусон и Морис Шуларик, како би описали кинеско-америчке економске односе. Тај термин је био "Кимерика"

Кина и Сједињене Државе су свакако огромне економије са енормним обимом послова – 150 милијарди долара у трговини у 2002; скоро 450 милијарди долара у 2008. и не много мање од тога у 2009., упркос економском суноврату. Али, суперфузија и Кимерика указују на нешто више од простих цифара. Како Керобел објашњава, ова два џина постала су "једна испреплетена, интегрисана хиперекномија". Или, како је то казао г. Фергусон: Кимерика је "прави мотор светске економије."

Делује као да постоји висок ниво сагласности, чак консензус о овом питању, па ипак се књига г. Керобела појављује у тренутку дебате у којој се аутори ових нових термина налазе на врло различитим позицијама. У суштини, г. Фергусон упозорава и на опасности и на нестабилност Кимерике.

У скоријим говорима и чланцима, он је Кимерику окривио да значајно доприноси глобалној финансијској кризи, мада он такође тврди и да су њени дани одбројани, те да ће бити замењена новим сукобима и непријатељствима.

Супротно од тога, г. Керобел мисли да је суперфузија у исто време и стална и углавном корисна.

Она је ублажила последице светске кризе која би вероватно била још гора без ње, сматра он. Будућност суперфузије ће веома личити и на њен настанак – она се десила углавном изван контроле националних влада и остаће углавном изван њихове контроле.

"Природно би било да криза попут ове буде савршено време за покушаје економског опоравка, попут трговинских ограничења, повећања тарифа и сличног" изјавио је ове недеље у телефонском интервјуу: "Заправо, врло мало од тога се десило". Један од разлога, казао је, јесте што су "могућности за спровођење мера веома ограничене."

Различити погледи г. Керобела и г. Фергусона одражавају нешто веома стално када су у питању анализе Кине – то да стручњаци који гледају исте податке често доносе различите закључке о томе шта Кина значи за САД. Чак и тако основно питање као што је питање да ли ће Кина бити партнер или ривал остаје нерешено, а недостатак сагласности показује се у различитим виђењима спајања ове две земље у једну међузависну економију.

Г. Фергусон је професор историје на Харварду чије бројне књиге укључују "Успон новца: финансијска историја света" и "Колос: успон и пад америчке империје".

За њега, Кимерика се занима на једноставној формули: Кина врши штедњу, Америка потрошњу. Прва је позајмила другој више од 2 билиона долара. "Неко време" – написао је недавно у чланку у "Њузвику", "Кимерика је деловала као брак из раја. Обе економије су се брзо развијале и заједно су чиниле 40% глобалног раста између 1998. и 2007."

"Питање које се сада поставља јесте да ли је или није у питању брак на климавим ногама", додао је он.

У најгорем случају, тврди г. Фергусон, Кина би могла завршити отприлике као Немачка на почетку 20. века – као сила у успону чији веома висок ниво економске интеграције са остатком света није спречио Први светски рат.

Пише: Ричард Бернштајн
среда, 25 новембар 2009 21:00

"Када би се Кина одвојила од Америке и мање ослањала на извоз на тржиште САД, наступио би крај Кимерике", написао је г. Фергусон пре пар месеци у "Америкен интерес онлајн".

Када је у питању г. Керобел, његов генерални став јесте да се превише обраћа пажња на ствари какве су кинески трговински дисбаланс са САД и кинеско поседовање америчког дуга, док се на друге ствари не обраћа довољно пажње. Међу тим другим ставрима јесте и раст продаје Кине од стране компанија које су – кратко речено – спасене, зато што су остале без других тржишта.

"Нема спора", пише он у својој књизи, "да су америчке компаније оствариле изванредне профите захваљујући кинеском расту" и наводи студије које се баве разноликим примерима, од "Кентаки фрај пилетине" преко "Федерал експреса" до "Ејвона".

У исто време, твди он, (често занемаривана) количина америчких инвестиција у Кину умањила је утицај финансијске кризе, будући да тај новац није отишао на ствари као што су мехур на тржишту некретнина и финансијски инструменти који су га пратили, попут купопродаје ризика.

Штавише, ако је манипулисање Кине својом валутом допринело америчком мехуру са некретнинама – што је пример суперфузије на делу – кинеско позајмљивање САД-у такође је финансирало и стимулациони пакет, који је спречио да се ствари даље погоршају.

Али шта је са аргументом г. Фергусона да ће уследити конфликт, постакнут стварима попут ширења кинеске морнарице у Пацифику и Индијском океану, кинеским трагањем за природним ресурсима у Африци – толико сличним отимачини за царство у касном 19. веку – и спремношћу Кине да одржава блиске, чак заштитничке односе са земљама које су високо на листи америчких проблема, попут Судана и Ирана?

"Две економије су постале толико испреплетене да ниједна не може да се искобеља без озбиљне штете" каже г. Керобел. "САД остаје не само најважније тржиште за кинеску робу већ и извор већине иновација и инвестиција које су подстакле кинески домаћи раст. Кина не само да је извор финансирања америчке државне потрошње, већ и

Кимерика: Брак на климавим ногама

Пише: Ричард Бернштајн
среда, 25 новембар 2009 21:00

незаменљиво тржиште за компаније свих величина које траже нове просторе за ширење."

"Блиске економске везе не чине сукоб немогућим" додаје, "али нема показатеља ни на једној страни да је сукоб било пожељан, било могућ, а економска фузија је главни разлог за то".

(Чланак преузет из "Њујорк тајмса" <http://www.nytimes.com/2009/11/05/us/05iht-letter.html>)

Превела Јована Папан